

Aan de Commissie Wetenschappelijke integriteit
p/a Afdeling Juridische Zaken
/////////
TU Delft, //////////
Stevinweg 1, 2628 CN Delft

[June 10 2014: anonymised, weblink dataweb.nl -> thomascool.eu]

7 juli 2012

Betreft: Voorleggen van een klacht t.a.v. een lasterlijke “boekbespreking”

Geachte Commissie,

Tot mijn spijt moet ik u een klacht voorleggen ten aanzien van laster in een “boekbespreking” door een medewerker van de TU Delft, dr. Jeroen Spandaw.¹

De “boekbespreking” (bijlage)² is door hem ondertekend als medewerker van de TU Delft en lerarenopleider wiskunde aldaar.³ De tekst is verschenen in het blad Euclides van de Nederlandse Vereniging van Wiskundeleraren (NVvW), februari 2012, nr 4, p168-170. Euclides is geen wetenschappelijk tijdschrift maar kan wel zulke publicaties doen, en LOWI spreekt over “de media”. Op zijn website neemt Spandaw zijn publicaties in Euclides op, alsmede boekbesprekingen.⁴ Menigeen zou denken dat deze “bespreking” daarbij past (zie onder). Het “besproken” boek *Conquest of the Plane* (COTP 2011)⁵ heb ik, econometrist (Groningen 1982) en eerstegraads bevoegd leraar wiskunde (Leiden 2008), geschreven als een wetenschappelijk verantwoorde bijdrage tot de didactiek der wiskunde voor de middelbare school en het eerste jaar van WO en HBO voor niet-wiskunde opleidingen. Het boek valt onder de vakliteratuur van lerarenopleiders wiskunde. Spandaw’s onderzoek richt zich i.h.a. op andere zaken zoals m.n. modelleren maar hij zal de nieuwe aanpak in COTP toch hebben moeten onderzoeken wil hij erover hebben kunnen schrijven. Spandaw meldt inderdaad dagen met het boek bezig te zijn geweest, en vele aantekeningen te hebben gemaakt. De “bespreking” is zijn verslag van zijn onderzoek aan het boek en de nieuwe aanpak daarin. Mijn indruk is dat de klacht voor u ontvankelijk zou zijn.

Het boek heeft twee gunstige recensies ontvangen. Op de website van de European Mathematical Society (EMS) is J.M. Gamboa (UC Madrid) welwillend, doch met een waarschuwing zorgvuldig te lezen.⁶ In Nieuw Archief voor Wiskunde, blad van het KWG, maart 2012, p66-68 is Richard Gill (Leiden, KNAW) positief gestemd.⁷ Zij zijn echter geen lerarenopleiders.

¹ (a) Ik verwijs met internet links in plaats van langere aanduidingen, indien dit redelijkerwijs kan. (b)

Spandaw: <http://tnw.tudelft.nl/index.php?id=34729&L=1>. (c) Spandaw heeft doctorstitel plus Habilitation.

² Deze bijlage is afgedrukt toegevoegd. De tekst (links) en bezwaar (rechts). Per pagina 168, 169 en 170 apart behandeld. Digitaal te vinden op: <http://thomascool.eu/Papers/COTP/2012-02-13-Colignatus-reactie-op-Euclides-87-4-p168-170.html>

³ Zijn ondertekening: <http://thomascool.eu/Papers/Math/2012-02-Euclides-87-4-p168-170.pdf>

⁴ “Publications” op <http://tnw.tudelft.nl/index.php?id=34729&L=1>

⁵ Zie de PDF op <http://thomascool.eu/Papers/COTP/Index.html>

⁶ <http://www.euro-math-soc.eu/node/2081>

⁷ NAW heeft nog geen PDF maar zie <http://www.math.leidenuniv.nl/~gill/reviewCOTP.html>

Ik heb informele wegen geprobeerd. Ik heb direct contact gezocht met dr. Spandaw.⁸ Een vervolglklacht luidt dat hij niet op redelijke en collegiale wijze met de klacht is omgegaan. Wellicht heeft hij uren gestoken in het alsnog bestuderen van mijn reactie maar ik merk slechts dat hij meldt dat er geen aanleiding is tot verandering (op de “forum” pagina van de NVvW)⁹, en dat lijkt me onvoldoende.

Informeel heb ik de rector magnificus verzocht of bemiddeling mogelijk was, maar helaas geen reactie ontvangen.¹⁰ De redactie van Euclides stond alleen een reactie op het “forum” toe.¹¹ Bij laster is dat ontoereikend. Het bestuur van NVvW hield de boot af. Deze vereniging is onderdeel van een landelijk Platform Wiskunde Nederland (PWN).¹² Ik heb gesproken met directeur prof. Wil Schilders, en toen dit na maanden tot niets leidde, heb ik het voorstel gedaan tot een Commissie van Goede Diensten, welke voorstel is afgewezen. Inmiddels meen ik dat NVvW en PWN ernstig zieke verenigingen zijn. In mijn recente boek *Een kind wil aardige en geen gemene getallen* (2012)¹³ plaats ik de kwestie in context. Ik heb mijn best gedaan tot informele en collegiale oplossing, denk ik, en het spijt me dan deze formele weg bij u te moeten gaan.

Ten behoeve van deze formele weg heb ik de relevante documenten bestudeerd.¹⁴ Ik constateer dat de VSNU zijn regels (positief geformuleerd) complementair acht aan die van het LOWI (negatief geformuleerd). Voor de volledigheid verzoek ik u deze brief en zijn klacht te beschouwen in het kader van deze regeling. Het lijkt me ook wenselijk gehoord te worden.

Didactiek is een empirische wetenschap omtrent onderwijs aan mensen. De Richtlijnen voor Mensproeven zijn in deze casus niet van toepassing omdat er feitelijk geen nieuwe proeven zijn, maar er is wel de context van de zorgvuldigheid daaromtrent, zowel t.a.v. het introduceren van nieuwe didactiek als het handhaven van oude en falende didactiek. Een van mijn voorstellen is naast het onderzoek naar stress bij dieren ook eens onderzoek te gaan doen naar stress bij leerlingen bij de huidige falende didactiek.

De klacht is als volgt nader te specificeren. In de Notitie van LOWI onderdeel 3 zijn de volgende punten genoemd die op de “boekbespreking” van toepassing zijn.

Het hoofdpunt is: “bewust verkeerd of tendentius weergeven van resultaten en onderzoekverslagen van anderen”.

Zie de bijlage¹⁵ voor de bespreking per alinea.

Spandaw verzet zich tegen mijn voorstel tot een nieuwe aanpak van de afgeleide maar beschrijft deze niet zodat lezers in het duister zijn. Vergelijk dit met de bespreking door Richard Gill, die deze wel beschrijft. Spandaw beschrijft echter uitvoerig de standaard aanpak van Weierstrasz, die lezers al kennen maar die de leerlingen in het middelbaar onderwijs niet krijgen. Dit is onevenwichtig. Spandaw mag van mij negatief oordelen over de nieuwe aanpak maar gaat de grens over met verkeerd voorstellen en lasteren.

⁸ Een paar emails, met vervolgens verwijzing naar mijn antwoord op internet en verzoek te reageren.

⁹ Spandaw: De "reactie" van Colignatus op mijn bespreking van zijn boek in de laatste Euclides bevat geen enkel argument waarom ik ook maar iets van mijn woorden zou moeten terugnemen. Ik maak graag van deze gelegenheid gebruik om nogmaals te wijzen op "Infinitesimal calculus" van Henle & Kleinberg en "Calculus" van Spivak. Deze boeken onderscheiden zich in positieve zin van het werk van Colignatus door leesbaarheid en correctheid." http://www.nvww.nl/page.php?id=8091&rid=8108&topicID=1854&view=list_posts

¹⁰ Email 15 februari 2012 aan K.C.A.M.Luyben@tudelft.nl

¹¹ http://www.nvww.nl/page.php?id=8091&rid=8108&topicID=1854&view=list_posts

¹² <http://www.platformwiskunde.nl/>

¹³ <http://thomascool.eu/Papers/AardigeGetallen/Index.html>

¹⁴ <http://www.knaw.nl/Pages/DEF/28/514.bGFuZz1OTA.html>

<http://www.vsnu.nl/Subsites/Wetenschappelijke-integriteit.htm>

<https://intranet.tudelft.nl/live/pagina.jsp?id=53cc1557-c213-4723-92bb-b6d7a4dedf98&lang=nl>

¹⁵ Ter herhaling: de afdruk is toegevoegd. <http://thomascool.eu/Papers/COTP/2012-02-13-Colignatus-reactie-op-Euclides-87-4-p168-170.html>

Ik ga niet uit van aanvankelijke opzet. Wel lijkt dr. Spandaw mij klaarblijkelijk een traditioneel denkend wiskundige die niet openstond voor een nieuwe aanpak, en die dan niet de verleiding heeft kunnen weerstaan om daarna niet meer serieus te lezen maar zaken in het belachelijke te trekken. Uiteindelijk lijkt hij daar toch bewust voor gekozen te hebben.

Van medewerkers van de TUD mag verwacht worden dat zij de wetenschappelijke integriteit bewaken ook in serieuze media. Onduidelijk is of Spandaw deze “publicatie” op zijn publicatielijst zal zetten maar LOWI spreekt ook over “de media”, en lezers van Euclides zullen naar Spandaw’s ondertekening kijken.

In dit geval is de wetenschappelijke integriteit niet bewaakt.

Terwijl het hoofdpunt ligt bij het weergeven van resultaten van anderen, is er een grijs gebied waarin dr. Spandaw de nieuwe aanpak onderzocht moet hebben om deze te kunnen bespreken. Hij zal zijn eigen verkozen onderzoek anders inrichten en kan stellen dat er nu “maar” een boekbespreking is die zich niet laat vergelijken met zijn eigen onderzoek. Toch zou ik de gedachte willen benadrukken dat onderzoek onderzoek is, waaraan wat dan ook.

Dan geldt, en ik verwijs weer naar de bijlage voor de details:

- het selectief weergeven van resultaten, met name het weglaten van ongewenste uitkomsten;
- het zeer onzorgvuldig of opzettelijk verkeerd interpreteren van resultaten en conclusies van onderzoek;
- het door onzorgvuldig gedrag in de hand werken van onjuiste interpretaties van onderzoekresultaten door de media;

Dit geldt des te sterker bij een eigen publicatie in die media.

- onzorgvuldig te werk gaan bij het verrichten of laten verrichten van onderzoek of handelingen nalaten waarmee onzorgvuldigheden aan het licht zouden kunnen komen;

COTP gaat over didactiek van wiskunde. Spandaw is lerarenopleider van wiskunde. Hoe vertaalt die vele tijd, die hij in het boek stak, zich in zorgvuldigheid? Mijn indruk is dat hij bevoorbeeld toch de telefoon had kunnen pakken. We zijn hier niet in de situatie waarin een recensent voor de NRC een boek bespreekt van een Amerikaanse thriller auteur. In zo’n laatste geval kun je begrijpen dat de NRC geen contact opneemt met die auteur wanneer men vragen over het plot heeft. In het onderhavige geval is contact opnemen wel degelijk geoorloofd en kan het aan te bevelen zijn. In de recensie door Gamboa had deze vragen maar hij heeft dit netjes beschreven zodat hij geen contact hoefde op te nemen. Gill wilde dieper graven en heeft inderdaad contact opgenomen. Diens vragen hebben geleid tot een toelichtende “Reading Notes”.¹⁶ Er is vanzelfsprekend sprake van “work in progress”. Hoewel COTP vooral op zich beoordeeld moet worden is het altijd denkbaar dat een nieuwe aanpak vragen oplevert voor bepaalde lezers die een auteur nooit kan voorzien.

Ik ben de eerste om toe te geven dat mijn website sommigen ertoe kan verleiden te denken dat ik wel heel erg veel kanttekeningen plaats bij wat er in de wereld gebeurt. Maar het lijkt me een logische drogreden om te redeneren op een wijze als “het is allemaal onzin dus dit boek zal ook wel onzin zijn”, vooral wanneer je wellicht niet in staat bent om te oordelen of het “allemaal onzin” is.

Een hoofdpunt is wel weer het lasterlijk taalgebruik. Ik verwijs naar de details in de bijlage.

Een complicerend punt bij het voorgaande is het volgende. COTP is breder dan alleen de afgeleide. Maar een belangrijk deel in COTP gaat over de afgeleide. Naast de aanpak van limieten danwel infinitesimalen ontwikkel ik een algebraïsche aanpak. Deze aanpak is in aanleg didactisch

¹⁶ <http://thomascool.eu/Papers/COTP/2011-08-23-ReadingNotesForCOTP.pdf>

gemotiveerd en de uitleg richt zich daarop. Maar ik merk daarbij ook op dat die algebraïsche aanpak gezien kan worden als een fundamentele herijking van het begrip van de afgeleide, gezien in relatie tot die limieten en infinitesimalen. Het lijkt me van belang die opmerking te doen, want hij draagt bij tot het begrip. Maar het is niet de kern van de didactiek. Het is wel deze opmerking die dr. Spandaw ertoe brengt om nog eens uit te leggen dat die limieten en met name de aanpak van Weierstrasz zo goed zijn. Leerlingen krijgen die aanpak van Weierstrasz niet, en Spandaw verwijst naar boeken die zij toch niet krijgen. Dit lijkt me onevenwichtig. COTP richt zich vooral op de didactiek, niet op een uitwerking van dat inzicht dat de theorie van de afgeleide zich anders had kunnen ontwikkelen wanneer in de wiskunde eerder aandacht voor die algebraïsche aanpak was ontstaan. Ik kan me voorstellen dat een reactie van dr. Spandaw aan u kan zijn dat hij die didactiek verder liet voor wat die was en dat hij zich vooral richtte op die gedachte dat COTP gezien kan worden als een fundamentele herijking van de afgeleide. Dan blijft gelden dat hij hier een verkeerde voorstelling van zaken geeft. COTP richt zich op de didactiek. Ook bij de limieten is er standaard impliciet een algebraïsche bewerking om de limietwaarde te vinden, en COTP maakt expliciet wat daar impliciet is.

Het lijkt me niet voldoende dat besloten zou worden dat Spandaw deze publicatie niet kan opnemen in zijn lijst van publicaties omdat het hier bij nader inzien niet om een verantwoorde publicatie gaat. Een verkeerde voorstelling van zaken in Euclides voor de collegae leraren wiskunde is te corrigeren. Het is verder een complexe zaak. Van uw Commissie wordt veel wijsheid verlangd.

Voor de volledigheid meld ik u dit: Dirk Jan van den Berg, voorzitter van uw College van Bestuur, en ik zijn jaargenoten econometrie in Groningen. We hebben geen contact gehouden, wellicht door zijn vele reizen. Hij kan u wel duidelijk maken dat we wiskunde samen met de wis- en natuurkundigen kregen. U moogt hem de groeten doen als het ervan komt maar u kunt ook de vertrouwelijkheid willen bewaren.

Voor de volledigheid meld ik ook dat ik dr. K.P. Hart van de TU Delft heb gewezen op een onvolkomenheid in zijn dictaat over de verzamelingenleer en dat deze nog niet adequaat heeft gereageerd. Navraag doen bij andere wiskundigen bij de TU Delft over de kwaliteit van mijn inzicht in wiskunde en zijn didactiek kan complicerend zijn. Maar een boek van ir. Karel Drenth (helaas te jong overleden) en mij was wel een mooi resultaat.¹⁷

Wanneer u voor de beoordeling van deze klacht meer materiaal nodig heeft zoals emails, dan houd ik me beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

Thomas Cool / Thomas Colignatus¹⁸
Econometrist en leraar wiskunde
////////// Scheveningen
<http://thomascool.eu> ////////////////

Bijlage: Boekbespreking *Conquest of the Plane* door Jeroen Spandaw in Euclides 87 no 4, p168-179, met detailkritiek door Thomas Colignatus.¹⁹ Linker kolom: Spandaw. Rechter kolom: Colignatus. Afdrukt per pagina 168, 169 en 170. Het origineel op internet bevat html links.

¹⁷ <http://thomascool.eu/Papers/TSOM/Index.html>

¹⁸ Sinds 2004 gebruik ik "Colignatus" voor mijn wetenschappelijk werk, zoals *Conquest of the Plane*.

¹⁹ Ter herhaling: <http://thomascool.eu/Papers/COTP/2012-02-13-Colignatus-reactie-op-Euclides-87-4-p168-170.html>